

Aan de gemeenteraad
Cc College van B&W
Cc PersBEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER 14035
WWW.HILVERSUM.NL

DATUM 5 december 2019
ZAAKNUMMER 586505
BEHANDELD DOOR Geke Uninge
TELEFOON (0359) 629 2054
BIJLAGEN -
BETREFT Viering 75 jaar vrijheid in Hilversum 2020

Geachte dames en heren,

Met deze brief informeren wij u over de huidige stand van zaken rond het project 75 jaar vrijheid 2020 en de ideeën die in dat kader worden uitgevoerd.

Op 5 mei 2020 viert Nederland dat ons land 75 jaar geleden is bevrijd en dat we sindsdien in vrijheid leven. De VNG onderschrijft het belang van de viering van 75 jaar vrijheid en heeft daartoe een intentieverklaring getekend met het Nationaal Comité 4 en 5 mei. De raad heeft in de kadernota een bedrag van € 200.000,- opgenomen voor de uitvoering van verschillende activiteiten om de vrijheid op 5 mei 2020 in Hilversum te vieren. In dit document een beschrijving van de verschillende over de diverse portefeuilles verdeelde initiatieven. Het is belangrijk om aan te geven dat er ruimte is gelaten voor initiatieven die ons pad nog gaan kruisen en om te realiseren dat er vanuit de gemeente vooral naar koppelkansen wordt gezocht. Daar waar initiatieven elkaar kunnen versterken fungeert de gemeente als 'smeerolie', wat ook betekent dat de initiatiefnemers in meer of mindere mate zelfverantwoordelijk zijn voor het budget en de inzet om de activiteit georganiseerd te krijgen.

De landelijke slogan is "Samen geven we vrijheid door!". Landelijk, maar ook plaatselijk is er een groeiende belangstelling voor de oorlog. Als gemeente stimuleren en waar mogelijk faciliteren wij initiatieven. Als gemeente zijn wij aanjager van projecten en ideeën die al bekend zijn, maar tegelijkertijd ondersteunen en verbinden we partijen. De nieuwjaarsbijeenkomst van de gemeente op 7 januari 2020 wordt in het teken gezet van 75 jaar vrijheid. Dit moment wordt gezien als de start van de viering. Daarna volgen nog een aantal activiteiten en bouwen we op naar 5 mei 2020.

Nieuwjaarsbijeenkomst

De nieuwjaarsbijeenkomst op 7 januari in de Vituskerk staat in het teken van 75 jaar vrijheid. Dit is het startmoment van een reeks aan activiteiten tot en met 5 mei 2020.

Levenslicht

Van 22 januari tot en met 2 februari is het Levenslicht door heel Nederland zichtbaar, initiatief van Nationaal Comité 4 en 5 mei. Ook in Hilversum wordt dit herdenkingsmonument tentoongesteld. Op 27 januari 1945 werd het vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau bevrijd. Na de oorlog is dit kamp uitgegroeid tot het symbool van de Holocaust. Met dit monument staan we stil bij de slachtoffers van de vervolging en de moord op 104.000 Joden, Roma, Sinti en LHBTI'ers die vanuit Nederland zijn gedeporteerd. De locatie voor dit monument wordt nog vastgesteld.

Vrijheidsmonument

Historicus Pieter Hoogenraad is de initiatiefnemer van het oprichten van het vrijheidsmonument voor de Hilversumse bevrijders: de Polar Bears. Omdat een vrijheidsmonument in Hilversum ontbreekt wordt op 5 mei 2020 het marmeren beeld van de Polar Bear, die staat op de V van vrijheid, onthuld voor evenementenlocatie Gooiland. Het beeld is ontworpen door Sven Lamme die ook verantwoordelijk is voor het ontwerp van het MH17 monument in het Dudokpark. De onthulling wordt uitgewerkt maar wordt uiteraard bijgewoond door diverse veteranen en inwoners van Hilversum, die op het moment van de bevrijding in Hilversum waren.

Het Engelse West Riding Reconnaissance Regiment (49 Recce Regt) reed op 7 mei 1945 rond 11.30 uur als voorhoede van de Canadezen Hilversum in. Zij werden feestelijk onthaald op het plein voor Gooiland. Dit regiment voerde een ijsbeer als officieel insigne en logo. Deze groep verkenners was onderdeel van de 49th West Riding Infantry Division. Zij verbleven aan het begin van de Tweede Wereldoorlog in Noorwegen en vanaf mei 1940 in IJsland. Daar ontstond het idee om een ijsbeer als symbool te kiezen voor de divisie. De ijsbeer werd op het insigne afgebeeld met zijn imposante kop hoog in de lucht. Dankzij dit symbool kreeg de divisie de bijnaam 'Polar Bears'. In de Tweede Wereldoorlog vocht de divisie in Frankrijk en België tegen de Duitse bezetter. Na een tocht door beide landen trok de divisie met het 2e Canadese Legerkorps Nederland binnen. Op 7 mei arriveerden zij in Hilversum en werd Hilversum officieel bevrijd verklaard.

Onderzoek en boek WO II Hilversum

De Utrechtse historica Geraldien Von Freitag schrijft een boek over Hilversum tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het boek wordt op 4 mei in de middag in de Burgerzaal gepresenteerd.

Onder auspiciën van de Gemeente Hilversum en Museum Hilversum verricht de Opleiding Geschiedenis van de Universiteit Utrecht sinds 2016 onderzoek naar Hilversum in de Tweede Wereldoorlog. Het onderzoeksproject biedt plaats aan tien studenten van de Opleiding Geschiedenis. Zij doen onderzoek naar de Joodse gemeenschap, de NSB, het dagelijks leven, de Duitse aanwezigheid, de omroepen en de media, het verzet en het politiek bestuur. Het onderzoek staat onder leiding van dr. Geraldien von Freitag. In het onderzoek van de Universiteit Utrecht wordt gekeken naar hoe het dagelijks leven zich voltrok. Het oorlogsverhaal van Hilversum wordt een unieke geschiedschrijving van binnenuit.

Educatie VO: 'Terug naar 40-45' Hilversum in de Tweede Wereldoorlog

Vooraf jongeren moeten horen van wat er in '40-'45 is gebeurd en worden betrokken, zodat niet alleen de geschiedenis levend blijft, maar evenzeer het besef dat democratie moet worden verdedigd. Museum Hilversum wil de nieuwe generaties een idee geven wat oorlog met je doet, het inzicht geven dat vervolging en repressie een 'echte' keuze vraagt: een luid ja of nee, waarbij de nuance noodzakelijkerwijs verbleekt. Of toch niet? Het is een geweldige paradox. Museum Hilversum wil voorkomen dat jongeren over 4 mei, de dodenherdenking, zeggen: dat is toch niet voor ons bedoeld? We willen dat jongeren met de kennis van het verleden naar nu en morgen kijken. Mede door het inzicht dat de tijd kantelt, onze tolerantie beproefd wordt en soms elke nuance lijkt te verdwijnen, is het belangrijk de Tweede Wereldoorlog actueel te maken.

Museum Hilversum en Studio Polat breiden het re-enactment programma uit waar zij in 2018 mee begonnen. Het is een landelijk initiatief dat zijn wortels in Hilversum heeft.

Dit programma is bedoeld voor jongeren uit de eerste leerjaren van het middelbaar onderwijs. Het boek van Von Freitag fungeert als leidraad. Jongeren spelen verzetssituaties na en filmen en fotograferen dit zelf. Zo komt de oorlog voor hen tot leven en vernieuwen zij het beeld over het verleden. Het uiteindelijke werk wordt tentoongesteld in minimusea die in verschillende buurten in Hilversum worden geplaatst. De gekozen plaatsen in de buurten corresponderen met de hoofdstukken uit het boek van Von Freitag. Op deze manier komt de tentoonstelling naar de inwoners toe in plaats van dat zij zich naar het museum moeten begeven en worden meer mensen bereikt. De minimusea lenen zich uitstekend als uitvalsbasis voor lezingen en het organiseren van vrijheidsmaaltijden voor en door de buurten.

In en nabij de containers worden in de periode van 28 april tot 6 mei lezingen- en discussies georganiseerd. Inwoners van Hilversum krijgen de gelegenheid persoonlijk archiefmateriaal in te brengen. Op deze manier kan de collectie Hilversum in WO2 worden gecombineerd.

Educatie PO: Hilversum be VRIJ d

Willem van der Spek is de auteur van het 16 pagina's tellende werkboekje Hilversum be VRIJ d. Dit nieuwe werkboekje is voor de kinderen in groep 7 en 8 van de Hilversumse basisscholen. In het boekje staan foto's, illustraties, vragen en opdrachten over de bezetting en bevrijding in Hilversum. Bij het boekje hoort ook een handleiding voor de leerkracht.

In het boekje worden diverse suggesties gedaan om bijvoorbeeld De Hof te bezoeken en er komt achtergrondinformatie in te staan over de Struikelstenen. Het boekje wordt kosteloos samengesteld en aangeboden aan de scholen. Op dit moment zijn er 15 scholen (900 kinderen) die zich hebben aangemeld en het werkboekje willen opnemen in hun geschiedenisles.

Struikelstenen

Gekeken wordt of scholen/buurtcentra met Struikelstenen in hun buurt een rol kunnen spelen in het schoonmaken van de Struikelstenen, waarbij educatie (via het PO werkboekje zie hierboven) en daadwerkelijk de handen uit de mouwen steken wordt gecombineerd. Ook wordt onderzocht of het schoonmaken van de Struikelstenen een permanenter karakter kan krijgen door hier een jaarlijks terugkerende NL Doet actie van te maken.

Expositie Tineke Bot

Van 16 april tot en met 22 mei 2020 exposeert beeldhouwster Tineke Bot in het Raadhuis onder het thema "Vrijheid". Het is een foto expositie van de bronsplastieken en de ecotuinen van de in Hilversum geboren beeldend kunstenares Tineke Bot, gefotografeerd door de kunstfotografe Marja van Hest. Ook stadsdichter Mieke van Zonneveld wordt bij de expositie betrokken.

De tentoonstelling toont het werk dat Tineke Bot gedurende haar leven maakte en staat in onder meer Hilversum in de directe omgeving van 't Gooi Bussum, Blaricum, Nieuw-Loosdrecht, Zeist, maar ook in andere gemeenten in Nederland en Frankrijk. Ook zullen er een aantal foto's zijn van de wilde ecologische natuur-beeldentuin achter haar atelier in Frankrijk. Het werk wordt gefotografeerd door de Kunstfotografe Marja van Hest.

Bevrijdingsconcert/Bevrijdingsfestival

In overleg met organisaties en ondernemers in Hilversum wordt onderzocht of een muziekfestival in het centrum kan worden georganiseerd. Omdat het niet wenselijk is om een bevrijdingsfestival als gemeente te financieren is een basissubsidie in de begroting opgenomen. De overige gelden moeten komen uit de stad. Op dit moment wordt gesproken met partijen als: Warner Music, Mout, maar ook met diverse culturele instellingen om de handen ineen te slaan voor een vrijheidsprogrammering op het Marktplaatsplein. Er wordt gewerkt aan een plan om de culturele instellingen en de inwoners van Hilversum op te roepen mee te doen aan een 'vrijheidrevue' op het Marktplaatsplein als onderdeel van het vrijheidsfestival.

Bevrijdingsfilm

De film "Hilversum oorlog en bevrijding" van Frits, Thors, Jan Barnier met commentaar van Hilversums historicus Pieter Hoogenraad wordt getoond in het Filmtheater. De première is zondag 19 april.

Bewegend beeld geeft, zowel voor jong als oud, het meest directe en indringende beeld van een gebeurtenis. Uit de Tweede Wereldoorlog is, al is het spaarzaam, ook bewegend beeld bewaard gebleven. Door deze beelden in chronologische volgorde te monteren en van commentaar te voorzien wordt het beeld van wat zich in Hilversum heeft afgespeeld in de periode 1940-1945 verbreed en verdiept. De film krijgt een speelduur van 30 à 45 minuten. Thema's die aan de orde komen zijn: de opvang van de joodse kinderen, de rol van de omroep, de activiteiten van de NSB en van het Duitse leger, de brandstofschaarste, de voedseldropping, de bevrijding, de herdenking van de slachtoffers. Allemaal beelden die gemaakt zijn in Hilversum.

De film bestaat voor een belangrijk deel uit filmbeelden die zijn gemaakt door de heer Theo Uden Masman en fragmenten uit de Polygoonjournaals, uit de periode 1940-1945.

Ontvangst nationale bevrijdingsvuurestafette 5 mei

Jaarlijks neemt het Apostolisch Genootschap het initiatief om het vredesvuur vanuit Wageningen naar Hilversum te brengen. Burgemeester Pieter Broertjes neemt dit vuur in ontvangst. Dit kan wellicht in 2020 een prominentere plaats in Hilversum gaan innemen. Met het Apostolisch Genootschap wordt besproken om de Hilversumse sportclubs bij dit initiatief te betrekken zodat het breder wordt gedragen, meer impact heeft en meer jeugd op de been brengt. Besproken wordt of het binnenbrengen van het bevrijdingsvuur kan worden gekoppeld aan het onthullen van het vrijheidsmonument.

Vervolgtraject

Bovenstaande activiteiten worden gerealiseerd en bekostigd uit het beschikbare budget.

In samenwerking met Hilversum Marketing wordt gewerkt aan de 'look and feel' van 75 jaar vrijheid. Er wordt een logo ontwikkeld in de herkenbare Hilversum stijl gecombineerd met de zo bekende landelijke 4 en 5 mei huisstijl. Om alle Hilversummers te bereiken wordt de jaarlijkse Koningskrant eenmalig uitgebracht als Vrijheidskrant. De krant wordt huis aan huis verspreid. Uiteraard worden de diverse communicatiekanalen ingezet als: livehilversum.nl, de uitkalender, de schermen in de stad en de social mediakanalen.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
De gemeentesecretaris

de burgemeester

D. Emmer

P.I. Broertjes